

таборен) състав.

Такива са някои от историческите и социалните корени на лидерската нагласа и лидерското признание сред циганите, които в наше време все повече отстъпват на по-заден план. Сега изтъкнатият общественик, политик и особено богатият бизнесмен циганин са най-вече претендентите за лидери. А това означава, че старата основа, върху която се градеше циганското лидерство, се руши и отпада като актуално значим фактор. В същото време новата основа, върху която животът заставя да се гради съвременното циганско лидерство, е още в начален стадий на формиране и утвърждаване. Процесът на смяната на един (исторически) тип лидерство с друг (съвременен) тип лидерство тепърва ще се разгръща в цялата си широта и дълбочина. Тъкмо и поради това в своята реализация тази смяна неизбежно ще поднася крайно разнообразни, противоречиви и дори "хибридни" видове лидери, докато ромската общност се изравни с останалите общности в съответната страна, регион или континент.

И това важи не само за циганите, взети в широк исторически, социален и етнически план, но и конкретно за българските цигани, независимо от техните вътрешногрупови обособявания, противоречия и борби.

И още нещо, което бе само загатнато, но което има изключителна значимост за пълното и правдивото осветляване на лидерския проблем при циганите. Едва ли е нужно да се аргументира тезата, че жертвоготовността в борбата за народностна и национална свобода и просперитет, безстрашното поведение пред потисника и агресора не само изковават характера на най-видните представители на дадена общност (етническа, социална и т. н.), но и открояват тяхното сияние и обогатяване, подтикват значими човешки маси към следване на техния пример и подвиг.

Отнесено към циганите, тази теза няма (поне в цялата ѝ пълнота) валидност. Това е така, защото в своето историческо развитие те никога и никъде не са достигали стадия на самостоятелна държавност, не са имали строго своя (ромска) родина. Те винаги са били и продължават да бъдат "размесвани" сред други етноси и народи, да възприемат за своя родина родина, създавана от друг етнос, сред който те са до-